

INICIJATIVA MLADIH ZA LJUDSKA PRAVA (YIHR)

Aleksandra Vukčević, programska direktorica YIHR

2020. godinu rada YIHR kancelarije su obilježile razne aktivnosti u okviru projekta „No Impunity for the past“, finansiranog od strane Evropske komisije, a kofinansiranog od Ministarstva javne uprave. Proces suočavanja s prošlošću i tranziciona pravda ostaju i dalje fokus regionalnih YIHR kancelarija.

Cilj projekta je bio da kroz rad Centra upoznamo javnost sa ratnim zločinima tokom 90-ih, ali i da prikupljamo u njemu dokumentaciju i ostalu građu vezanu za pomenute zločine koja će biti dostupna i korisna, prije svega, za državno tužilaštvo u otvaranju novih istraga i postupaka, a potom i za kompletnu javnost.

U nastavku teksta vam predstavljamo najznačajnije momente iz ove itekako izazovne godine rada:

Potpisivanje Memoranduma o saradnji sa Skupštinom Crne Gore i Pravnim fakultetom.

Konferencija pod nazivom “Informaciono dokumentacioni centar – Pravda za prošlost, zalag za budućnost” je održana u EU Info Centru, gdje je ujedno i potpisan Memorandum između Skupštine Crne Gore i Inicijative mladih za ljudska prava o osnivanju Istraživačko-dokumentacionog centra, u okviru projekta „No impunity for the past!“ („Odgovornost za prošlost“) koji YIHR sprovodi uz podršku Evropske unije.

Odrađeno je istraživanje među mladima o poznavanju ratnih zločina u Crnoj Gori.

Istraživanje je generalno pokazalo nizak nivo poznavanja i interesovanja građana Crne Gore za teme ratnih zločina koji su se dogodili na našoj teritoriji tokom devedesetih godina. Ono što naročito brine jeste činjenica da su mladi jako slabo informisani, a da se i ta informisanost svodila na priče starijih.

Oko 26% ispitanika smatra da su za dešavanja i sukobe 90-ih krive strane sile, 23% smatra da je krivac nacionalizam na svim stranama, svaki peti građanin smatra da su odgovorne političke elite koje su pokrenule ratove, dok najmanji broj ispitanika 9,4% krivi Srbiju i srpski nacionalizam. Istraživanje je pokazalo i da najveći broj građana smatra da se narodi bivše Jugoslavije još nisu na pravi način pomirili kao i da krivci za događaje od prije 30 godina za to većinom nisu odgovarali.

U toku prošle godine održan je trening pod nazivom „Istraživanje i dokumentovanje činjenica o ratnim zločinima“. Predavači su bili i kolege iz partnerske organizacije “Documenta” iz Zagreba su govorili o izazovima arhiviranja i dokumentiranja u institucionalnom i vaninstitucionalnom okruženju, s naglaskom na problematiku zaštite ljudskih prava. Takođe su napravili i uvod u osnovne koncepte arhivistike s naglaskom na problematiku autentičnosti izvora, te dokazivanja u kaznenim procesima. U okviru treninga, učesnici su imali priliku da učestvuju u diskusiji sa novinarom TV Vijesti i autorom emisije “Bez Granica”, gđinom Seadom Sadikovićem na temu ratnih zločina, koji je takođe prikazao i film o Bukovici.

Početkom oktobra, Predsjednik Skupštine Crne Gore Aleksa Bečić, šefica Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori Nj.E. Oana Kristina Popa i Milan Radović ispred Inicijative mladih za ljudska prava su svečano otvorili Informacioni-dokumentacioni centar o ratnim zločinima.

Gospodin Bečić je naglasio važnost ovog Centra, te da naveo da prikupljanje dokaza, izjava i drugih informacija o ratnim zločinima na prostoru Crne Gore, koje će Skupština kasnije učiniti dostupnim, pokazuju da je država spremna da bude među odgovornim društvima. Takođe je dodao da je otvaranje Centra podsticaj pomirenju i saradnji, kao vrijednostima koje treba njegovati u cilju daljeg unapređivanja odnosa na području bivše Jugoslavije.

Šefica Delegacije EU u Crnoj Gori Oana Kristina Popa je izrazila zadovoljstvo što Evropska unija finansira jedan ovakav projekat, te da otvaranje dokumentarnog centra o ratnim zločinima predstavlja važan trenutak za političku istoriju Crne Gore, u pogledu suočavanja sa ratnom prošlošću i njenog zacjeljivanja. Navela je da kao i mnoge druge inicijative vezane za pomirenje, i ovu je pokrenuo civilni sektor, te da vjeruje da bi Centar trebalo da preuzmu Parlament i druge institucije radi dobrog upravljanja procesom, prikupljanja i arhiviranja dokumenata.

Gospodin Radović je zaključio riječima: **“Neka ovaj Centar bude garancija – za žrtve da ih pamtimo, za buduće generacije da se zločini više nikada ne ponove”.**

Inicijativa mladih za ljudska prava je u novembru organizovala studijsku posjetu u Dubrovniku, koja je još jedna od aktivnosti projekta No impunity for the past, finansiranog od strane Evropske unije i koofinansiran od strane Ministarstva javne uprave.

Grupa koju su sačinjavali predstavnici Tužilaštva, Ustavnog suda, novinari, pravnici, NVO aktivisti i studenti su prvog dana bili u prilici da prvo obidu stari grad Dubrovnik, Galeriju War Photo Limited, Muzej domovinskog rata na Srđu, a nakon njega i Zavičajni muzej u Konavlima.

Studijska posjeta Dubrovniku se završila posjetom Državnom arhivu Dubrovnik i obilaskom Cavtata.

IDC su obilazili i studenti Pravnog fakulteta.

U okviru #FootballPeople kampanje, #YIHR je i ove godine organizovala fudbalsku utakmicu, sa ciljem smanjenja diskriminacije prema manjinskim zajednicama u Crnoj Gori, pa su u ulozi fudbalera bili pripadnici RAE populacije, migranti i tražioci azila u Crnoj Gori, zatim igrači različitih vjeroispovijesti i nacionalnosti.

YIHR je 15. septembra postala članica Mreže za mlade, koja okuplja 35 nevladinih organizacija koje se bave mladima.

Iskustvo u oblasti medija

Inicijativa mladih za ljudska prava se od svog početka bavi monitoringom medija prateći primjere govora mržnje, neprimjerenog izvještavanja, izvještavanja o ranjivim grupama ali i o ratnim zločinima počinjenim na teritoriji Crne Gore.

Takođe pratimo slučajeve napada na novinare, i reagovanjima smo zahtijevali adekvatno procesuiranje odgovornih u cilju omogućavanja njihovog nepristrasnog i nezavisnog rada.

YIHR, u okviru projekta “No impunity for the past”, je zagovarala važnost medijskog prezentovanja istorijskih činjenica koje se tiču ratnih zbivanja na teritoriji Crne Gore tokom devedesetih godina. Ovo smo realizovali u saradnji sa velikim brojem medijskih kuća kao i na Javnom servisu. U našem Informativno-dokumentacionom centru se nalazi i medijska arhiva izvještavanja o ratnim zločinima iz perioda devedesetih godina.

U okviru istog projekta smo organizovali i studijsku posjetu Dubrovniku, kojoj su prisustvovali između ostalih i predstavnici medija koji su zatim pravili reportaže o istoj.